

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ, perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa

Et In octo Partes ... distincta ...

De Peccatis Et Gratia

Vindalium, 1646

Sectio II. An sit in appetitu sensitivo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38789

DE PECCATIS. CAP. IX. 97

art. 1. docet, omnia peccata esse subiectiuè in voluntate, agit de peccatis, vè sunt formaliter & intrinsecè peccata; quando autem art. 2. ait, peccata esse etiam in aliis potentiis, distinctis à voluntate, loquitur de peccatis, secundum malitiam obiectiuam, aut formalem extrinsecam spectatis.

SECTIO II.

An sit in Appetitu sensitivo.

CONCLUSIO I.

IN sensualitate potest esse peccatum. Probatur ex art. 3. quia peccatum potest inueniri in qualibet potentia, cuius actus potest esse voluntarius, & inordinatus; atqui actus sensualitatis, seu appetitus sensitivi potest esse voluntarius, ex motione voluntatis. Quare si illius actus aliunde sit inordinatus, puta quia fertur in illicita, id sufficiet ad peccatū.

Circa hanc conclusionem dubium occurrit, an sensualitas, seu appetitus sensitivus secundum se, sit capax peccati. Responsio communis est negativa, contra
de Pecc. E

Caietanum qui docet, in appetitu eo modo spectato, posse reperiri peccatum veniale, licet non mortale. Ratio nostra est, tum quia nihil frequentius apud Patres reperitur, quam peccatum non esse, aut voluntate committi. Nec dicas eos loqui de peccato mortali, nam indistinctè loquuntur de quolibet peccato, siue sit mortale, siue veniale. Tum quia appetitus sensitivus secundum se spectatus, non est capax actus boni & honesti, cū non versetur circa bonum honestum, sed circa bonum sensibile duntaxat; ergo neque actus malus in eo esse potest. Tum quia ideo culpa voluntati imputatur, quia intrinsicè est indifferens ad vtrumlibet, habetque dominium in suos actus, quos potest exerere, vel cohibere vt liberit: at ista appetitui sensitivo secundum se spectato, non competunt, cum sic dirigatur per sensum, qui non potest rationes bonitatis, & malitiæ quæ in obiecto reperiuntur, ponderare; quique proinde nequit appetitui proponere obiectum, cum indifferentia ad vtrumlibet, sed cum determinatione ad vnum. Tum denique quia sequeretur hominem posse peccare, etiam voluntate non consentiente, quod non satis cohæret cum doctrina Concilij Trident. sess. 5. decreto.

DE PECCATIS . CAP. IX. 99
de peccato orig. vbi statuitur, concupif-
centiam non nocere minimè consentien-
tibus,

Nota S. Doctorem non esse alienum
ab hac com nuni sententia, vt patet ex
ratione superius relata, qua probat pec-
catum esse posse in sensualitate; nō enim
eam sumit à quadam illius libertate, sed
ex eo quod potest moueri à ratione. Et
idem reperit in responsione ad 1. vnde
quæst. 24. art. 1. docet, passiones
animæ secundum se, non esse capaces
boni, aut mali moralis, sed tantum vt
subiacent imperio rationis, & voluntatis.

Nec refert 1. quòd in art. 3. quem
tractamus, dicat S. Thomas, motum sen-
sualitatis qui præuenit rationem, esse
peccatum veniale, non enim id debet in-
telligi de motu, qui omnem rationis de-
liberationem præuenit, sed de eo qui
plenam deliberationem, perfectumque
voluntatis consensum anteuertit.

Nec refert 2. quòd art. procedenti do-
cet, peccatum veniale esse posse in ap-
petitu sensitiuo, non in membris corpo-
reis: non enim docere intendit, appeti-
tum secundum se esse capaxem peccati
venialis, membra verò minimè, sed illud
esse discrimen inter appetitum, & mem-
bra externa, quòd peccatum obiectiuè

sumptū est in mēbris, vt in subiecto, quod tantum mouetur à voluntate; in appetitu verò vt in subiecto quod à volūtate mouetur, & etiam se aliqua ratione mouet.

CONCLUSIO II. Non modo peccatum veniale, sed etiam mortale potest esse in appetitu sensitiuo, vt subditō rationi, falsum tamen est, quòd omnis motus appetitus sensitui circa illicita, sit peccatum siue mortale, siue veniale.)
Prima pars probatur, nam cum motus sensualitatis possit habere quicquid requiritur vt sit peccatum, ex ante dictis, si versetur circa rem venialiter tantum illicitam, vel adsit imperfectus consensus ex parte voluntatis, ille motus non erit nisi peccatum veniale.

Secunda pars ostenditur, quia si motui inordinato addas obiectum grauius prohibitum, & perfectum voluntatis consensus, nihil illi deerit ad rationem peccati mortalis. Verum quando talis motus sit peccatum mortale, aut veniale, intelligetur ex infra dicendis, vbi de delectatione morosa.

Dices ex S. Doctore art. 4. peccatum mortale non posse esse in sensualitate, sed in ratione dumtaxat. Respondeo sensum esse, peccatum mortale non ita reperiri in sensualitate, vt ea sit causa illius,

DE PECCATIS. CAP. IX. 101

seu vt tale peccatum ei imputari possit :
quia vt dicitur in corpore articuli, inor-
dinatio à fine non est nisi eius, cuius est
ordinare in finem, nempe rationis.

Tercia pars est indubitata apud Ca-
tholicos, qui contra Lutherum, Caluinū,
eorumque sectatores vno ore docent,
motus sensualitatis non esse peccata, nisi
voluntas iis consentiat. Probatum autem
1. ex Scriptura, quatenus Eccli. 18. ait,
Post concupiscentias tuas ne eas, id est,
ne iis consentias, quibus verbis duo in-
dicantur, ex sententia Patrum. 1. liberū
esse consentire concupiscentiis, vel non
consentire, 2. non esse peccatum, nisi iis
consentiat. Quod ipsum deducitur ex
Paulo Roman. 8. cum ait, nihil damna-
tionis esse iis, qui non secundum carnem
ambulant, id est, qui non obediunt car-
nis concupiscentiis: & postea, si enim
(inquit) secundum carnem vixeritis,
moriemini; si autem spiritu facta carnis
mortificaueritis, viuetis. Vbi viuere se-
cundum carnem, nihil aliud est quàm il-
lius moribus consensum præbere.

Probatum 2. ex Concilio Trident. sess.
5. in decreto de peccato originali. vbi
statuitur, concupiscentiam non posse no-
cere non consentientibus, quod falsum
esset, si illius motus consensum præue-

nientes essent peccata, cum certum ex fide sit, peccatum nocere peccanti. Vnde Patres sæpe nos hortantur, vt concupiscentiis vitiliter resistamus, monentque motus illos, quos vitare non possumus, non esse peccata, nisi iis consentiamus: & generatim neminem peccare in eo quod vitare nequit. Loca Patrum de hac re, videri possunt apud recentiores non paucos, qui de controuersis scripserunt.

Probat 3, quia nullum est peccatum, nisi sit legi diuinæ repugnans; at concupiscentiæ rationem præuenientes, non repugnant legi diuinæ, siquidem Deus impossibilia non iubet, est autem impossibile vt motus illos impediamus. Quare non sunt peccata, donec accedat consensus voluntatis. Confirmatur, quia sine tali consensu non sunt voluntarij; at repugnat aliquid esse peccatum, nisi sit voluntarium.

Deces, motus prædictos esse indirectè voluntarios, cum ratio possit præuenire imaginationem, ex qua oriuntur. Verum hinc sequitur in primis, eos saltem motus, qui ex dispositione corporis naturaliter oriuntur, nullo modo esse peccata. Deinde idem ostendo de motibus, qui ex imaginatione alicuius obiecti nascuntur; sæpe enim, ob non præuisum alicuius, rei

DE PECCATIS. CAP. IX. 103
occursum, tam subito excitatur imagina-
tio turpis, ut impossibile sit vel eam, vel
motum sensualitatis, ex ea naturaliter
resultantem, praeuenire; ut vel ipsa ex-
perientia ostendit, etiam in viris sanctif-
simis, qui cum Paulo sentiunt aliam le-
gem in membris suis, legi mentis suae
repugnantem. Quomodo autem praecep-
tum, Non concupisces, debeat intelligi,
dictum est ubi de gratia.

SECTIO III.

An peccatum sit in intellectu.

CONCLUSIO I.

Peccatum potest esse in ratione.) Pro-
batur ex art. 5. nam peccatum cuius-
libet potentiae consistit in actu illius, ex
dictis; habet autem ratio duplicem actum,
vnum secundum se, in comparatione ad
proprium obiectum quod est cognosce-
re aliquod verum; alium autem inquan-
tum est directiua aliarum virtutum. Et
vtrouque modo peccatum est in ratione,
primo quidem, quando errat in cogni-
tione veri circa id quod potest, & debet
scire; secundo vero, quando inordinatos